

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

☆

בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

חג החגים י"ט כסלו

ש"פ וישב

גליון י"א (תקסז)

יצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

•
תהא שנת אראנו נפלאות

שנת חמשת אלפים שבע מאות וחמשים ואחת לבריאה

ארבעים שנה לנשיאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

ב"ה. חג החגים - חג הגאולה - י"ט כסלו - קצב שנה לגאולת
 כ"ק אדמו"ר הזקן. עשי"ק פי וישב - "ביקש יעקב לישב בשלוה"
 ה"י תהא שנת אראנו נפלאות, ארבעים שנה לנשיאות כ"ק
 אדמו"ר שליט"א.

תוכן הענינים

לקוטי שיחות

- 5 ותצא דינה לראות בבנות הארץ .
 8 ואברהם זקן בא בימים (גליון) .

שיחות

- 10 החי של חרנה .

מאמרי כ"ק אדמו"ר שליט"א

- 11 עיקר הביטול .
 13 התקשרות בעצמות - עיי' בן ועבד .

אגרות קודש

- 14 א רבי... יחידה שבנפש שיינקט עם אותיות .
 16 הש"ץ משלים ג' התיבות .

נגלה

- 16 הגדר של קדושת תפילין של ראש לגבי תש"י .
 18 החשבון של ארבעים סאה .

פשוטו של מקרא

- 20 חבור ריק אין בו מים .

24 שנים שעשו פטורים

שונות

26 הסיבוב ב"בואי בשלום" (גליון)

26 אותיות ס = ת

27 הקשר בין ג' הגאולות

28 הערה בתחלים

מספר פאקסימיליא לשלוח הערות: 1567 - 363 (718)

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

ותצא דינה לראות בבנות הארץ

הרב ישכר דוד קלויזנר
≈ נחלת הר חב"ד אה"ק ≈

בלקו"ש וישלח תנש"א (ס"ג) כ': "וצ"ע בזה (בפנימיות הענינים), דלכאוי לא דמי יציאת דינה ליציאת לאה, דיציאת לאה היתה לפי "שהיתה מתאוה ומחזרת להרבות שבטים"... ואילו תוכן יציאת דינה הי' כדי לתקן את בנות הארץ, ומחי השייכות של היכולת להחזיר למוטב את עשו הרשע ובנות הארץ, ליציאתה של לאה שענינה הולדת השבטים?

ובפרט שמפורש בפרש"י לעיל עה"פ (ויצא כט, יז) "ועיני לאה רכות", "שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה, שהיו הכל אומרים שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן", והיינו **שלא** רצתה לעלות בגורלו של עשו, אף שע"ז יכולה להחזירו למוטב".

ובסוף ס"ד מבאר: "וזהו מ"ש רש"י יעל שם יציאתה נקראת בת לאה, שאף היא יצאנית היתה שנאמר ותצא לאה לקראתו", והיינו לפי שתכונה זו של דינה לפעול בחוץ, באה לה בירושה מלאה, להיותה "בת לאה", שתוכן עבודתה היא בחוץ, להפוך את הרע שבחוץ לטוב,

אלא שכפי שענין זה הוא במקורו, אינו בגלוי כ"כ, ולכן לא רצתה לאה ליפול ביד עשו, משא"כ כשבא בפירוט ובהתחלקות אצל השבטים, אזי מתגלה תוכן עבודה זו דיציאה, העבודה דעשיית בע"ת". עכ"ל.

ונראה לבאר הא דלא רצתה לאה לעלות בגורלו של עשו ובכתה; בהקדם מ"ש בלקו"ש חלק ז (ע' 125): דהגם שדורשים מיוחדי שיחי' בתוך העולם, ולבצע את הכוונה ד"נתאוה הקב"ה להיות

לו ית' דירה בתחתונים", מ"מ צריך תמיד להיות (העבודה) באופן של "על כרחך אתה חי" - שהצמאון והתשוקה צריך להיות תמיד, לצאת מחיי חול וללכת לקדשי קדשים, והמניעה לעשות כן בפועל הוא אך ורק מצד הציווי (וזירוז) שצריכים לעשות דירה לו ית' בתחתונים". ע"ש.

ובלקו"ש חלק ד (ע' 1219) איתא בנוגע למ"ש בהגדה, "וירד מצרימה אנוס על פי הדיבור", דלכאוי כיון שיעקב ידע שהירידה למצרים הוא "על פי הדיבור", הי' צ"ל הירידה ברצון ובחיות, ולא ב"אנוס"?

ומבאר שם: דכיון שמדובר בירידה למצרים, שזה ירידה גדולה ביותר, אי"כ הגם שזה רצונו של חקבי"ה שעיי ירידה זו יגיע לעליה גבוה ביותר, מ"מ כיון שזה ירידה גדולה ו"כל הדרכים בחזקת סכנה", לכן הי' אצלו גם הענין של "אנוס". ועוד, **מתי מתבצע כוונת הירידה והאנכי אעלך** גו' בהצלחה, היינו דוקא כשהירידה הוא באופן של "אנוס" - בעל כרחו. עש"ה. [ע"י בגליון תקנו ע' 12 ואילך, בענין "איני דר אלא במקום תורה" ע"ש].

ולפי"ז י"ל שבעיקרון היתה לאה שפיר מסכימה ומוכנה לעלות בגורלו של עשו כדי להחזירו למוטב, וגם מעלתה היתה גדולה כ"כ, עד שהי' בכוחה להחזיר למוטב את עשו הרשע - ע"ד שכי בלקו"ש דילן (בס"ב) בנוגע לדינה ע"ש - וזה שבכתה ולא רצתה לעלות בגורלו של עשו, היינו הבחי' של הצמאון והתשוקה (שצריך להיות תמיד) לצאת מחיי חול וללכת לקדשי קדשים, ומכיון שלעלות בגורלו של עשו היא ירידה גדולה ביותר, אי"כ הגם שזה "רצונו של חקבי"ה", שעיי ירידה זו תגיע לעליה גבוה ביותר, מ"מ כיון שזה ירידה גדולה ו"כל הדרכים בחזקת סכנה" לכן הי' אצלה הענין של "אנוס" - שבכתה, ושבצעם לא רצתה זאת.

ברם לאה סברה שכל זמן שלא יהי' הוראה מפורשת "על פי הדיבור" אל לה להכנס לירידה גדולה זו, משא"כ הירידה למצרים של יעקב אבינו הי' "על פי הדיבור", ובכל זאת היתה

חג החגים י"ט כסלו - וישב - תהא שנת אראנו נפלאות 7

באופן של "אנוס", כי דוקא באופן כזה מתבצע בהצלחה כוונת הירידה כנ"ל.

ולפי"ז נראה לבאר הא דיעקב נתנה את דינה בתיבה ונעל בפני, שלא יתן בה עשו עיניו, ולכן נענש יעקב שמנעה מאחיו, שמא תחזירנו למוטב, ונפלה ביד שכם (רש"י בראשית לב, כג).

והקשה בלקו"ש דילן (ס"ב) ד"לכאוי תמוה: היתכן שיעקב יעמיד את דינה בסכנה שעשו יקח אותה על הספק "שמא תחזירנו למוטב", ועוד יותר שבגלל זה שלא הניחה שעשו יראנה נענש בעונש קשה כזה "שנפלה ביד שכם"?

ומתורץ: "א) ש"מעלתה של דינה היתה גדולה כ"כ, עד שהי בכוחה להחזיר למוטב את עשו הרשע. ב) החזרת איש רשע למוטב יש בה מעלה גדולה כ"כ, שהי כדאי להכניס את דינה לזה, אפילו על הספק "שמא תחזירנו למוטב".

ועוד זאת, מזה שיעקב נענש ע"ז נ"ל, שאין זה בגדר ספק, אלא ברור שתחזירו למוטב, ומ"ש רש"י "שמא תחזירנו למוטב" הוא לפי דעתו של יעקב - שאין ליעקב לקבוע בוודאות שתחזירנו למוטב, כי סו"ס הדבר תלוי בבחירתו של עשו". עכ"ל.

והשתא לפי"ז לכאוי יש להקשות להיפך, דאם הי ברור ליעקב שתחזירו למוטב, אי"כ למה באמת מנע זאת, ונעל את דינה בתיבה וכו'?

ולפי הנ"ל י"ל, שזה הי בבחי' "אנוס על פי הדיבור", דכיון שלעלות בגורלו של עשו היא היא **ירידה גדולה ביותר**, ו"כל הדרכים בחזקת סכנה", וכאן שלא הי הוראה מפורשת "על פי הדיבור", סבר יעקב אבינו שעדיף שב ואל תעשה, ולכן הסתיר אותה מעשו.

והנה דינה שיצאה לראות בבנות הארץ, מבאר בלקו"ש דילן (ס"ב) שהי ענין "**למעליותא**", דכיון שהי בכחה של דינה

להחזיר למוטב אפילו את עשו הרשע, מובן דזה ש"ותצא דינה גוי לראות בבנות הארץ", לא היתה ח"ו יציאה של היפך הצניעות, אלא אדרבה, "לראות בבנות הארץ", כדי להחזיר למוטב". עכ"ל, - ואמנם לולי שיעקב מנע מדינה מלעלות בגורלו של עשו, היא מצדה היתה עושה זאת, והיתה מחזירה את עשו הרשע למוטב, (הגם שלא הי' הוראה מפורשת "על פי הדיבור").

והראה לבאר ההבדל בין יעקב ובין דינה; עפ"י שיש בשיחת תצא תש"נ בענין ההבדל שבין מלחמת מצוה למלחמת רשות, ע"ה בארוכה ועד"ז בנדו"ד, דיעקב ולאח עבודתם הי' ע"ד מלחמת מצוה, דמתי עשו העבודה בחוץ, להפוך את הרע לטוב, כשהי' הוראה עפ"י הדיבור, וכיון שלא הי' הוראה מפורשת שלא או דינה יעלו בגורלו של עשו, העדיפו בשב ואל תעשה מפני הסכנה שבירידת, אבל דינה היתה עבודתה ע"ד מלחמת רשות, ולכן יצאה "לראות בבנות הארץ" כדי להחזיר למוטב, אפי' בלי הוראה מפורשת.

ברם גם עבודתה של דינה - ע"ד מלחמת רשות - הי' באופן של "אנוס עפ"י הדיבור", וכמ"ש בלקו"ש דילן (בס"ו): "שמוכן ופשוט, שהשתדלות זו צריכה להיות כיאות לבת ישראל באופן צנוע, ועד שבה"ציאה" בחוץ צ"ל ניכר עלי' ד"כל כבודה בת מלך פנימה", מ"מ, ביחד עם הזהירות בתכלית של הליכה בגדרי הצניעות, עליהן להחזיר למוטב את בנות ישראל התועות" עכ"ל.

ואברהם זקן בא בימים (גליון)

הת' עמנואל ארי' חיים טובנבלט
≈ תות"ל 885 ≈

בגליון דשי"פ ויצא שואל הרב י.ב.ח. על ביאור הליקוט לפרשת חיי שרה שנה זו בענין ואברהם זקן בא בימים, ונקודת שאלתו

חג החגים י"ט כסלו - וישב - תהא שנת אראנו נפלאות 9

בלשונו היא שבפסוק "ואברהם זקן בא בימים", "לכאורה לפי החסבר בליקוט היה צריך להיות הטעם על האל"ף, שמדגיש שנכנס ונפעל ע"י הימים".

משאלתו על הליקוט משמע שהרב י.ב.ח. הבין שהכלל שהביא רש"י בפי' ויצא (כט, ו) (הטעם באלף - לשון הווה, והטעם למעלה בבית - לשון עבר) הוא כלל תמידי.

אבל מלשון כ"ק אדמו"ר שליט"א בהערה 19 שבליקוט חיי שרה משמע באופן אחר וז"ל: "אע"פ שגם בנדו"ד "הטעם" בתיבת "באים" (בכתוב "ואברהם ושרה זקנים באים בימים) הוא "באלף" (לשון הווה) מ"מ את"ל שרש"י ס"ל שזהו החילוק בין שני הכתובים הו"ל לפרש כן **להדיא** (כבמקומות שבהערה 17) **ומדלא פירש כן** משמע דס"ל שגם "ואברהם זקן בא בימים" הוא ל' הווה (ולא עבר) עכ"ל.

מלשון קדשו "ומדלא פירש כן" משמע שאעפ"י שיש מציאות של כלל כזה בתורה אבל הוא לא מתקיים בפסוק "ואברהם זקן בא בימים" של פי' חיי שרה.

יוצא מזה שאעפ"י "שהטעם" הוא על הבי"ת של "בא" יכולים להגיד שהוא ל' הווה (ולא עבר).

ולכאורה צריך להבין מדוע לא מתקיים פה בפי' חיי שרה הנ"ל שכתב רש"י "טעם" באל"ף - הוות, "טעם" בבי"ת - עבר.

אפשר להסביר, ע"ד הסבר התמים מ.נ. בגליון י (תקסו) שלפי שא"א במציאות של הדבר לשים את הטעם על האל"ף של "בא" כי היא אות שאין לה נקודה ואינה נשמעת. ע"כ בשעה שהתורה שמה את "הטעם" על הבי"ת שהיא אות שיש לה נקודה, נחשב, (מצד הכלל שלנו) כמו שזה היה נמצא על האות האל"ף של "בא".

ועוד יש לומר (בעמקות יותר) שפה בפי' חיי שרה לא מודגש הזמן של הפעולה הווה או עבר כמו בפי' ויצא (כט, ו) "ורחל באה עם הצאן", אלא האיכות של פעולותיו שאפי' בגיל שלו פעולות הימים פועלים עליו ולק"מ.

ש י ח ו ת

הה' של חרנה

הרב מיכאל חנוך גאלאמב

בהתוועדות ש"פ תולדות דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע לשון הפסוק שבתחילת פרי ויצא שכתוב וילך חרנה ולא לחרן.

וביאר בזה שסגנון הלשון חרנה, מדגיש איך שחרן הוא מקום בפני"ע. דאם כתוב **בל'**, משמע שהוא המשך מבאר שבע (מבאר שבע לחרן), משא"כ כשכתוב עם ה' מודגש יותר איך שאינו המשך (כ"כ) של באר שבע **ראה שם**.

ועוד ביאר בזה, שעצם צורת אות ה' מרמז לענין של הפסק מחענין שלפניו, כי צורתה היא שרגל השמאלי **נפסק** מרגל חימני ומחגג וכו'. (וממשיך שם שעפי"ז הירידה בחרן - חרון אף של מקום, היתה בדרגות הכי נמוכות שבחרון עצמו) ע"ש בארוכה.

ואולי יש להעיר שעפי"ז, אפשר לחסביר מה שהובא בחסידות פירוש על מ"ש תיבה עם ה' לבסוף (ולא ל'), ואינו מבואר איך נרמז הפי' בה"י -

דהנה על הפסוק (גם מפרי ויצא) - "והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", מבואר ע"ז בכ"מ (מיוסד על הזהר, סולם דא צלותא) דקאי על הסולם דתפילה שמקשר את מי שנמצא על הארץ לאלקות (שמים) וכו'.

ובזה גופא, מ"א"רצה" ל"שמימה" (עם תוס' ה') היינו שגם מי שנמצא במדרגות הכי תחתונות כו', יכול להגיע להדרגות הכי עליונות (ראה סה"מ קונטרסים ח"ב קוני' כח ד"ה זה היום תרצ"ד וכן בד"ה אמר רבא תש"י פי"ז שארצה הוא "עומק תחת

חג החגים י"ט כסלו - וישב - תהא שנת אראנו נפלאות 11

... תכלית הגריעות והשפלות... ח"ו משועבד לענינים...
רעים ביותר... הרי יכול לצאת... ולעלות מדרגא לדרגא
עד... שממה שהם בחיי מקיפים שבנפש שיאירו בפנימיות...
ע"ש).

- **ויתירה** מזו איתא בד"ה ואברהם זקן גוי תשל"ח סעי' ו'
(סח"מ מלוקט ח"א ע' רצג), שמוסיף עוד בזה, שמ"ש "תשממה"
בתוס' ה' גם בתחילת התיבה, מרמז להמדרגות שלמעלה גם
מ"שממה", ע"ש.

אבל כנ"ל, אינו מבואר איך רואים פ"י זה ע"י תוס' ה',
ועפ"י הנת' בחתוועדות מובן איך שנלמד כ"ז מהה'.

(ועדיין יש להקשות בנוגע הדיוק שניתוסף מד"ה ואברהם זקן
גוי הנ"ל שמדייק גם על הח' שבתחלת תיבת "תשממה",
דלכאורה אות ה' זו אינה מיותרת ואינה דומה להח' שבסוף
התיבה, כי שם ה"י אפשר לכתוב עם ל' (לשמים וכן ארצה ה"י
אפ"ל בארץ וכיו"ב), משא"כ כאן הרי הח' משמש לה' הידיעה.

ואולי פ"י זה הוא רק לפי הביאור (השני) שענין ההפסק
מרמז בצורת האות ולא להביאור שנשמע מסגנון הלשון,
ועדיין צריך ביאור).

* * *

מאמרי כ"ק אדמו"ר שליט"א

עיקר הביטול

הת' עוזיהו הכהן קפלון
≈ תות"ל 770 ≈

בקונטרס י"ד כסלו ש.ז. מבואר באות ד' וז"ל: "זה שע"י
המצוות תופסים בהעצמות הוא כשהעש"י היא בביטול, והביטול

שבעשיית המצוות הוא כשהאהבה המביאה לקיום המצוות היא אהבה עצמית שלמעלה מטעם ודעת, רעותא דליבא".

ועד?" באות ו' "השלימות בענין זה (שקיום המצוות הוא בלי שום מבוקש ורק לקיים רצונו ית' בדרך קבלת עול) הוא ע"י קדימת התעוררות האהבה עצמית (רעותא דליבא), בן".

ולכאורה יש להקשות דבד"כ הכנה לדבר מה צ"ל מעין ודוגמת אותו דבר, וחרי כאן ההכנה היא עבודה בסוג של "מציאות", ואיך אפ"ל שהשלימות בענין הביטול הוא דוקא ע"י הקדמת **אהבה - מציאות?**

והגם שמפרש דבריו "אהבה עצמית שלמעלה מטעם ודעת", ע"ד ענין הביטול, עדיין צ"ב דסוכ"ס גם אהבה זו היא מציאות, היפך ענין הביטול.

ויש להמתיק זה לפי המבואר בהמאמר שגם הביטול וקבלת עול אינו תופס בהעצמות ממש, ובכדי לתפוס בהעצמות הוא דוקא ע"י קיום התומ"צ.. וזה שקיום המצוות צ"ל בביטול הוא בכדי שהמשכת העצמות שע"י קיום התומ"צ תהי' בגילוי.

וכיון שכן, נמצא שכל הצורך בהביטול הוא בשביל הרגש האדם כביכול, **שהרגשתו** לא תהי' "כמו סתירה" לגילוי העצמות, משא"כ לגבי העצמות "ביטול ומציאות הם בשוה ממש", וא"כ הרי גם הביטול הוא כביכול חלק ממציאות האדם.

בסגנון אחר: "החילוק האמיתי בין מציאות האדם לבין שלילת מציאותו הוא לאו דוקא החילוק בין מציאות (בן) לבין ביטול (עבד), אלא בין "בן" ו"עבד" לבין קיום המצוות בפועל. כמודגש באות ו'. ומבחינה זו בן ועבד הם באותו סוג.

והרי הכלל הוא שסדר העבודה צ"ל בהדרגה, וע"כ הסדר מתחיל באהבה שלמעלה מטו"ד, ולאחר מכן מתעלה לביטול דקב"ע, שכנ"ל גם הוא אינו חורג סוכ"ס לגמרי מגדר מציאות האדם. אמנם עיקר הביטול הוא, כאמור, בקיום המצוות עצמם,

חג החגים י"ט כסלו - וישב - תהא שנת אראנו נפלאות 13

והעבודה דבן ועבד היא רק בשביל ענין הגילוי כמבואר בהמאמר.

≈ ≈ ≈

התקשרות בעצמות - ע"י בן ועבד

בקונטרס י"ד כסלו ש.ז. מבואר באות ה' וז"ל: "גם זה שהפס"ד... צ"ל כפי הבנתו דהאדם, דתורה לא בשמים הוא, הוא מצד ענין הבן שבישראל... נצחוני בני... כי שרש הבן הוא מעצמות האב... ועד"ז בישראל, בניו של הקב"ה, ששרשם הוא בעצמותו ית'... ולכן הם יודעים ומשיגים אמיתיות התורה כמו שהיא מושרשת בהעצמות שלמעלה מדרגת התורה כמו שנמשכה בדיעת הקב"ה. עכ"ל."

ולכאן צ"ל איך מתאים זה עם האמור לקמן בהמאמר אות ז': "ע"י לימוד התורה בבחינת בן בלבד, ההתקשרות דישראל באוריינתא הוא בהדרגא דתורה כמו שבאה בהמשכה... ובכדי שתהי' ההתקשרות בעצם התורה כמו שמושרשת בהעצמות... הוא ע"י שכלימוד התורה שלו מודגשים שני הענינים. דתורה לא בשמים היא אלא ניתנה לרשותו, שלכן הפסקי דינים שלו הם כפי הבנתו דוקא ואין משגיחין בבת קול - מציאות דבן, וביחד עם זה הוא מקבל עליו עול תורה... בעבד שמוטל עליו עול האדון.

דמהקטע הראשון מובן שע"י ענין ה"בן" כשלעצמו, לימוד התורה [עכ"פ - פס"ד בתורה], כבר ישנה ההתקשרות בהעצמות, ומהקטע הב' משמע שההתקשרות בעצם התורה כמו שמושרשת בהעצמות היא רק בצירוף הענין **דבן ועבד יחד** - פסקי דינים כפי הבנתו דוקא - מציאות דבן מחד, וקבלת עולה של תורה "כעבד שמוטל עליו עול האדון" מאידך.

ואז"ל שהוא ע"י המבואר בהמא' בנוגע למצוות, שהגם שבעצם קיום המצוה - בזה תופסים העצמות, מכל מקום, בכדי שהמשכת העצמות שע"י קיום המצוות תהי' בגילוי הוא ע"י המצוות שלו הוא בדרך קבלת עול. שאולי עד"ז הוא גם בתורה, דאחי"נ

שזה שחפס"ד צ"ל כפי חבנתו דהאדם "הוא לפי שהם בני" ולכן הם יודעים ומשיגים אמיתית התורה כמו שהיא מושרשת בהעצמות כי "שרש הבן הוא בעצמות האב", אעפ"כ אין זה בגלוי, דבגלוי הפס"ד הוא באופן ד"נצחוני", ולכן רק כשנרגש אצלו ביטול דעבד כלפי התורה, זה **מגלה** שבהפס"ד באופן ד"נצחוני" מתבטא התקשרותו בעצם האב.

אך אי"ז משמע מהלשון שם באות ז' (המועתק לעיל).

ואו"ל באו"א דבקטע הראשון מדבר בהעצמות שלמעלה **מדרגת קוב"ה**, אך לא בעצמות ממש, וכמובן גם מתוכן הביאור שמדובר על דרגא שלמעלה מקוב"ה, ואין הכרח שדרגא זו היא עצמות ממש, משא"כ בקטע הב' מדבר **בעצמות ממש** שלמעלה מהמשכה כו'. שלכן בתורה והמצוות שם הם חד.

* * *

א ג ר ו ת ק ו ד ש

"א רבי ... יחידה שבנפש שיינקט עם אותיות"

הת' שמואל נעמירובסקי
≈ תות"ל 770 ≈

באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק ה' ס"ע קנד מובא: "... כוונתי בהמענה שלי ה"י ההיפך מפירושו בו, וכמו שכתבתי בפירוש... אבל כיון שפירש הנוסח שלי להיפך, הנה גם אני נבוכ בזה, כי איני יודע מה לענות לו עוד, וכידוע פתגם כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע, אז אותיות גיט יחידה שבנפש, ופתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר, אז אמאל ענטפערט מען וואס עס ענטפערט זיך אליין, ופתגם החסידים, אשר המענה המתקבל לאיש פלוני, פירושו תלוי במדה ידועה ווי אזוי דער מקבל איז דאס מפרש, ובפרט אם המקבל הוא בעל צורה ועומד על דעתו ע"ד דאיתא במשנה (ריש הוריות), זה הכלל התולה בעצמו כו'..."

חג החגים י"ט כסלו - וישב - תהא שנת אראנו נפלאות 15

ולהעיר שפתגם זה מאדמו"ר מוהר"ש נ"ע חובא גם בד"ה וידבר גוי אנכי תרס"ו (נדפס בהוספות שבהמשך תרס"ו ע' תקסב), וז"ל: "... כל אחד מגלה אותיות לפי העצם שלו, דבהשפעה אמיתיות הנה יחידה נותן אותיות אל החשפעה והגילוי כו', - כן שמעתי מכ"ק אאמו"ר זצוקלה"ה נ"ע בזה"ל, א רבי זאגט לפי ערך דער עדה יחידה שבנפש שיינקט עם אותיות".

≈ ≈ ≈

אין הש"ץ מתעטף בטלית

באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק י"ט בע' רמט מובא: "למנהג כמה מאנ"ש שבחורים היורדים לפני התיבה מסרבים לעטוף טלית ועד"ז בעלי לתורה הגבהה וכיו"ב.

"מיוסד האמור על הוראת רבותינו נשיאינו (כנדפס בהיום יום יט כסלו) אין הש"ץ מתעטף בטלית **למעריב** [- הדגשת המעתיק], לא בשווי"ט ולא ברי"ה - שמזה מובן שאין בזה פגיעה כלל וכלל בכבוד הציבור וכיו"ב.

ולהעיר שבלקוטי שיחות ח"ט ע' 276 ג"כ נדפסה האגרת דלעיל (כמצוין בשולי הגליון שם), ויש כו"כ שינויים ביניהם, ואי מהם הוא: אין הש"ץ מתעטף בטלית **למנחה ומעריב** [- הדגשת המעתיק].

וב"היום יום" המצויין שם מובא: "אין הש"ץ מתעטף בטלית **למנחה או למעריב** [- הדגשת המעתיק].

~~~~~

הש"ץ משלים ג' התיבות

הת' זלמן ראבינאוויטש
~ תלמיד בישיבה ~

בגליון יו"ד (תקס"ו) מחדש הת' צ.ה.ג. שלדעת כ"ק אדמו"ר שליט"א הש"ץ משלים בק"ש ג' התיבות "השם אלוקים אמת" גם למי שאינו התחיל ק"ש, אלא שנמצא באותו הזמן עם המנין.

ולכאורה נשמט ממנו הא דאיתא בתשובות וביאורים עמ' 74: "גם זה שעדיין לא גמר קריאת שמע מוציא אותו הש"ץ באמירת ה"א אמת (חיינו שמשלים להמתפלל ג' תיבות, כיון שזהו בעת אמירתו ק"ש), [- ההדגשות הם שלי].

ומ"ש כ"ק אדמו"ר שליט"א באגרת הנ"ל: "שלע"ע לא מצאתי חוראה מפורשת בזה", כנראה חכוונה בספרי חב"ד.

. . .

נ ג ל ה

הגדר של קדושת תפילין של ראש לגבי תש"י

הרב זלמן מנחם מענדל פייגענסאהן
~ תושב השכונה ~

בשו"ע רבינו סימן מ"ב סעי' א' וז"ל: אסור לשנות תש"יר לעשותה ש"י אפי' אין לו של יד ויש לו ב' ש"יר ואפי' ליקח רצועה מש"יר לש"י אסור מפני שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה וש"יר קדושתו חמורה שרובו שם שד"י הוא בש"יר חש"ין בבתיים וחד' בקשר אבל בש"י אין בו כ"א הי"ד כו' עכ"ל.

ולהעיר מסימן כ"ה סעי' י"ד וז"ל: ותקנו חכמים לברך עוד ברכה אחרת על תפילין של ראש לפי שהיא חשובה והיא עיקר המצוה ויש בה יותר קדושה **שיש בה ד' בתים** והשי"ן **לכן מפני חשיבותו קבעה ברכה** לעצמה. עכ"ל.

ולכאורה למה לא מביא בסימן מ"ב הנ"ל גם את העילוי בשל ראש לגבי של יד, שיש בה ד' בתים?

ואולי י"ל דבמעלת ש"ר לגבי ש"י יש שני ענינים, א) יותר קדושה, ב) יותר חשיבות.

והמעלה שיש בשל ראש שיש ד' בתים, זהו מעלה בחשיבות, ולא בהקדושה. ולכן בסימן כ"ה כשמדובר בתקנת עוד ברכה על ש"ר, נוגע כאן החשיבות של הש"ר על הש"י, ולא כ"כ הקדושה של הש"ר על הש"י. ולכן מביא החשיבות של הראש שיש לה ד' בתים, וכמודגש בסעי' י"ד מפני חשיבותה קבעה ברכה לעצמה.

משא"כ בסימן מ"ב סעי' א' מדובר אודות הקדושה שיש לשל ראש על של יד. ולכן אין נוגע כ"כ להביא את הענין של ד' בתים, כי זהו החשיבות של הראש, ולא הקדושה.

ולכן מביא רק את העילוי שיש בש"ר שרובו של השם הוא בש"ר, כי מצד זה קדושתו של הש"ר חמורה יותר מהש"י.

ואולי בדרך אפשר יש לחוסף בהביאור, כי זה שיש לתפילין של ראש ד' בתים אינו מסתברא שמצד זה יתווסף בהקדושה. כי זה רק ענין של כמות. רק זה מוסיף בחשיבות של הראש, (ואם מצד הדי פרשיות, הרי גם לשל יד יש ד' פרשיות. רק זה בקלף אחד כמבואר בסימן ל"ב סעי' ג').

משא"כ האותיות ש' וד' מהשם שד"י שבהראש, אזי מובן שזה מוסיף בהקדושה של הראש.

החשבון של ארבעים סאה

הת' צבי אהרונוב

≈ תות"ל 885 ≈

בספר "טהרת מים" להרב טעלושקין ז"ל כלל ב' ס"ח (עמ' י"ט) מביא החשבון לשיעור ארבעים סאה למקוה וז"ל: "החשבון פוט הוא כך: השיעור של מ' סאה הוא אמה על אמה ברום ג' אמות, האמה היא שתי פוט (רגל), כשאתה מכפיל את האמה של רוחב דחינו שתי פוט על אמה של אורך דהוא ג"כ שתי פוט יעלו לך ארבע פוט מרובעים $(4 \times 2X2)$ - הגובה צ"ל ג' אמות שחן שש פוט. וכשאתה מכפיל שש פוט של גובה ארבע פוט של הרבוע יעלה לך כ"ד פוט $(24 = 6 \times 4)$ מעוקבים".

דברים אלו טעונים ביאור, שהרי נסתרים הם לכאוי מהמשך דבריו. דחנה מכאן משמע ששיעור מ"ס הוא 680 ליטר בקירוב, דשיעור הפוט בימינו הוא 30.48 ס"מ, ושתי פוט הם 61 ס"מ בקירוב (60.96), וכשנכפיל $182.88 \times 60.96 \times 60.96$ יצא לנו 679.604 ס"מ מעוקבים השווים 680 ליטר בקירוב.

אמנם מעמ' כ"א משמע ששיעור המ"ס הוא 722 ליטר בקירוב, שהרי כותב "דאם נשער האצבעות לפי ה"אינטשעס", ונחשוב אינטש לאצבע תצא לנו מדת המים שבמ"ס בערך 191 גאלון, לפי חשבון שכל גאלון מחזיק 231 אינטשעס מעוקבים, וכשתחלק $44,118$ [היינו שיעור האצבעות שבמ"ס לפי"ד הרמב"ם והשו"ע, אך להב"י הוא 41,472 אצבעות, עיי' שם עמ' 4 קל"ה ובהערה שבעמוד קל"ו - צ.א.] על 231 תמצא 191 (פחות מעט)".

ובהכרח שכל גאלון מחזיק 3.78 ליטר, שהרי ליטר מעוקב הוא 61 אינטש מעוקב (ליטר הוא $10 \times 10 \times 10$ ס"מ (1000) ס"מ מעוקב) השווים ל-3.94 $\times 3.94 \times 3.94$ אינטש העולים 61 אינטש מעוקב), וכשנחלק 231 ל-61 נמצא שהגלון מחזיק 3.78 ליטר, ומעתה כשנכפיל 3.78 ב-191 גאלון (שיעור המ"ס) נמצא ששיעורו 722 ליטר בקירוב, וא"כ דבריו אלו שבעמ' כ"א סותרים לדבריו שבעמ' י"ט, והוא פלא.

[ובפשטות יותר: לעיל בעמ' י"ט כותב ששיעור המ"ס הוא כ"ד פוט מעוקבים, שלפ"ז מ"ס הוא 41,472 אינטש מעוקבים, וכאן חישב המ"ס ב-44,118 אינטש מעוקבים, וזה צ"ע].

אלא שבדוח גדול היה נראה לומר שחשב הפוט במדידה שונה מהמקובלת בימינו והיא 31.1 ס"מ לפוט, שאז שיעור האמה עולה ל-62.2 ס"מ (וע"ד שהביא בעמ' ק"מ שלפי שיעור ה"צאל"י מדת האמה היא 62.4 ס"מ), וא"כ החשבון עולה במעט במדויק (בהפרש 55 גרם), שהרי כשנכפיל $62.2 \times 62.2 \times 186.6$ לנו 721,925 ס"מ מעוקבים השווים ל-722 ליטר בקירוב ואין הדברים סותרים זל"ז

ובאמת אין לומר כן, שהרי בפוט יש 12 אינטשעס, ואם שיעור הפוט הוא 31.1 ס"מ, אזי כל אינטש שווה ל-2.59 ס"מ ונמצא שיעור הגאלון לפי"ז קצת יותר מ-4 ליטר גאלון (שהרי לדבריו יש 231 אינטש מעוקבים בגאלון, וא"כ הוא $6.14 \times 6.14 \times 15.9 \times 15.9 \times 15.9$ ס"מ השווה 4 ליטר (20-1 גרם)). וא"כ שוב אין החשבון עולה יפה, שהרי 191 גאלון הם 786 ליטר בקירוב, ועדיין סותרים הדברים למשמעות דבריו בעמ' כ"א ששיעור המ"ס הוא 728 ליטר בקירוב.

ובנוסף לכך אי"א לתרץ ששיעור הפוט לדוגמא הוא 31.1 ס"מ, שהרי לפי"ז האינטש הוא 2.59 ס"מ כנ"ל, והרי הוא בעצמו כתב להדיא בעמ' ק"מ ששיעור האינטש הוא 2.54 ס"מ - כפי המידה המקובלת כיום - שמזה עולה ששיעור הפוט הוא 30.48 ס"מ כפי המובא לעיל.

אלא אם כן נגיע למסקנא מוזרה בהחלט, שבאמת חישב במדידה השונה מהמדידה המקובלת כיום, הן את הפוט והן את שיעורי האינטש שבפוט, שהפוט הוא 31.1 ס"מ ויש בו 12 ורבע אינטש (והאינטש הוא 254 ס"מ), שלפ"ז באמת ישנם 44,118 אינטש מעוקבים במ"ס, ושיעור המ"ס הוא 722 ליטר והכל על מקומו בא בשלום, אך זה תמוה מאד ועצ"ע.

פשוטו של מקרא

הבור ריק אין בו מים וכו'

הרב זאב וואלף בוטמאן
≈ כולל אברכים שע"י מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א ≈

בפרשתינו פ' ל"ז פסוק כ"ד: ויקחהו וישליכו אותו הבורה
והבור ריק אין בו מים.

ומפרש רש"י וז"ל: ממשמע שנאמר והבור ריק איני יודע שאין
בו מים, מה ת"ל אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים
ועקרבים יש בו.

והנה לכאורה יש להבין כאן שתיים:

(א) לפי פירוש זה "שנחשים ועקרבים יש בו" מה הי' כוונת
ראובן באמרו "השליכו אותו אל הבור ויד אל תשלחו בו,
והכתוב מעיד על ראובן שכוונתו הי' "למען הציל אותו מידם
להשיבו אל אביו"?

(ב) לפי זה "שנחשים ועקרבים יש בו" לכאורה על כרחך צריך
לומר שנס אירע לו, דהיינו שאע"פ שעל פי טבע הי' אפשריות
שהנחשים ועקרבים יזיקו ליוסף, ואעפ"כ עשה לו הקב"ה נס
והציל אותו, וא"כ אינו מובן לכאורה איך עדיין רצו אחיו
למכרו לאחרי שראו שיד הו"י עשתה זאת?

א. והנה בלקו"ש חלק ג' שיחה לפרשת ויחי בסופו (ע' 838
מקשה קושיא הראשונה וז"ל שם:

"דאס איז אויך א ביאור אויף דעם וואס ראובן האט געזאגט
צו די ברידער בנוגע יוספין: "השליכו אותו אל הבור גוי'
ויד אל תשלחו בו" אז זיי אליין זאלן ניט טשעפן עם נאר
אריינווארפן אים אין גרוב. לכאורה איז ניט פארשטאנדיק:
וויבאלד אז אין בור זיינען געווען נחשים ועקרבים, איז

חג החגים י"ט כסלו - וישב - תהא שנת אראנו נפלאות 21

מיט וואס איז געווען בעסער דעם אריינווארפן אים אין בור פון אן אנדער אופן פון שליחות יד? סיאיז דאך על פי תורה געווען זיכער, אז ער וועט אין דעם גרוב געטויט ווערן, ווי די הלכה איז, אז מעידין כו' - ווען עס קומען עדות און זאגן אז פלוני איז אריינגפאלען אין א גרוב פון נחשים ועקרבים מעג זיין פרוי חתונה האבן מיט אן אנדערן.

דער ענטפער אויף דעם:

הגם די שבטים האבן געהאלטן אז ער איז מחוייב מיתה, האט ראובן אבער געטענה'ט מיזאל ניט שטעלן אויף זיך און אים הרגיענען בידיים, ווייל וויבאלד זיי זיינען בעלי בחירה. וואלט ער דאן געטויט געווארן אויך ווען ער וואלט ניט געווען מחוייב מיתה לכל הדעות, אדער ער וואלט געהאט א זכות ונעעשה לו נס. האבן זיי אים דערפאר אריינגעווארפן אין בור, וואס דערמיט האבן זיי איבערגעגעבן דינו לשמים, ווייל נחשים ועקרבים זיינען ניט קיין בעלי בחירה **ונס** נעשה לו.

כאטש על פי תורה איז ע"פ טבע בשעת א מענטש פאלט אריין אין א גרוב פון נחשים ועקרבים, ווערט ער געטויט, ווי דערמאנט פריער, - נאכמער קען מען זאגן: דער **דין תורה** אז מעידין כו' איז מצד דעם כלל פון "אזלינן בתר רובא"...

און בא יוסף'ן איז דאך לכמה דעות:

א) די שבטים האבן געהאט א דין פון בני נח.

ב) ביי בני נח איז ניטא דער דין פון רובי, עכ"ל.

ב. והנה לכאורה ביאור זה הוא לא על פי פשוטו של מקרא, דהרי התורה מעידה על ראובן שכוונתו הי' "להשיבו אל אביו" דהיינו בפשטות שהי' נגד הריגתו וכו' - ולא שהי' מסכים ורק שרצה להיות בטוח שלא יתערב כאן הבחירה חפשית של השבטים -

ועוד לכאורה לפי"ז צריך לחבין כנ"ל איך רצו למכרו לאחריו שכל כוונתם שלא הרגו אותו בידים ורק מסרו דינו לשמים היי, שבאם באמת היי מחויב מיתה לא היי נעשה לו נס, ואם לא היי מחויב מיתה יעשה לו נס, ואי"כ עכשיו שראו שנעשה לו נס, הרי זה מוכיח שאין דינו למיתה, ואי"כ צריך לחבין איך עדיין רצו למכרו כ"ו.

והנה על שאלה זו חשניה אוי"ל שמתורץ ע"פ מה שחובא מחשיחה, דאצל חשבטים לכמה דעות לא היי חדין של "רוב" כיון שהיי דינס כבן נח, ולפי"ז אוי"ל, שאע"פ שראו שלא נחרג, אעפ"כ אולי אמרו לעצמם, הרי אין זה מוכח שאינו בר מיתה כיון שע"פ תורה בנידון זה אין חדין של רוב ואולי מפני זה לא חרגוהו הנחשים וחקרבים, אבל באמת הוא בר מיתה ולכן המשיכו למכרו, אבל בכל אופן לכאורה אין ביאור חנ"ל בחשיחה ע"פ פשוטו של מקרא.

ג. השפתי חכמים מתרץ וז"ל: "ואין להקשות כיון דנחשים ועקרבם יש בו אם כן הצלת ראובן אינה הצלה שימיתיהו הנחשים ועקרבם, יש לומר שהם לא ידעו מזה אלא שהיו סבורים שאין בה אפי" נחשים ועקרבם, דאם לא כן איך רצו למכור אותו כיון שראו הנס שעשה לו הקב"ה שלא הזיקו ולא חמיתו אותו", עכ"ל.

והנה לפירושו לכאורה יש לחבין איך לא ראו חשבטים שיש בהבור נחשים ועקרבם, לא בשעת שהורידו את יוסף לבור, ולא בשעת שחעלו אותו מן הבור? ובפרט שהלשון הוא נחשים ועקרבם לשון רבים?

ד. והנה "התורה תמימה" מפרש על שאלה זו וז"ל: ולא יפלא אם לא ראו מה שבתוך הבור כי לפי מה שכתב המפרש למס' תמיד ספ"ק דאין השלכה פחות מעשרים אמה, וכאן דכתיב וישליכו אי"כ היי הבור עמוק עשרים אמה ויותר, וקיי"ל דלמעלה מעשרים אין עינו של אדם שולטת כמו דקיי"ל לענין נר חנוכה וסוכה", עכ"ל.

והנה לא הבנתי ראייתו מענין נר חנוכה וסוכה "דלמעלה מעשרים לא שולט שם עינו של אדם" דחנה לכאורה פשטות הסברה למה אין אדם שולט בעיניים למעלה מעשרים אמה הוא דכיון שכשאדם הולך באופן **נורמלי**, הרי בעיניו רואה מה שנעשה סביבתו, והנה בנר חנוכה, וסוכה, ומבוי, דבעינן **פרסומי ניסא** או ענין של **היכר**, לכן הדין הוא שלמעלה מעשרים פסול, ואינה כשירה וכו' - אבל לא מפני שבעצם אין אדם יכול לראות למעלה מעשרים, וזה רק שאין דרכו של אדם להסתכל למעלה מעשרים ולכאורה כן משמע מפירוש רש"י במס' ב"ק דף ס"ב ע"ב שמובא שם הדין לגבי נר חנוכה למעלה מעשרים וז"ל: "לא חזו לה אינשי ולא מפרסם ניסא ואנן לפרסומי ניסא בעינן" עכ"ל, הרי לכאורה משמע שאינש לא חזי אבל לא שהם לא יכולים לראות למעלה מעשרים, וכן מפרש המאירי בפירוש בנוגע לענין סוכה שלמעלה מעשרים אמה - בגמ' סוכה דף ב' ע"א - וז"ל: "אבל כל שגבוה מעשרים אמה ואויר הרבה מפסיק בין דפנות לסכך, אין הסכך נראה לו אלא א"כ משליך ראשו לאחוריו לישא עיניו למעלה ואין אדם מצוי בכך", עכ"ל, הרי מפורש שאדם יכול לראות גם למעלה מעשרים.

והנה כאן בהבור הרי בוודאי **הסתכלו** בתוך הבור בשעה שהורידו את יוסף ובשעה שהעלו אותו, וא"כ אינו מובן איך לא ראו את הנחשים ועקרבים?

ה. הכלי חמדה על התורה כתב וז"ל: "ועי' ברמב"ן על התורה שתמה דלפייז כשראו אחיו שהוא חי ולא ניזק עיי' נחשים ועקרבים א"כ הי' להם לחבין שצדיק הוא כיון שנעשה נס להצילו ואיך מכרו אותו ועיין בדבריו ז"ל שנדחק לתרץ דלא ידעו מזה שיש בבור נחשים ועקרבים, אמנם לענין נראה בפשיטות דאדרבא עפ"י נתחזק אצלם השנאה יותר ועיי' נגמר בדעתם למכרו עכ"ל.

והנה לפירושו לכאורה עדיין אינו מובן מה הי' כוונת ראובן באמרו חשליכו אותו אל הבור הזה? וכנ"ל.

רמב"ם

שנים שעשו פטורים

הרב יהודה קעלער

≈ מח"ס צורת הבית עפ"י שיטת הרמב"ם ≈

כתב רבינו בהל' שבת פ"א הל' ט"ו וז"ל: "כל מלאכה שהיחיד יכול לעשות אותה לבדו ועשו אותה שניים בשותפות בין שעשה זה מקצתה וזה מקצתה כגון שעקר זה חפץ מרשות זו והניחו השני ברשות אחרת בין שעשו אותה שניהם כאחד מתחלה ועד סוף, כגון שאחזו שניהם בקולמוס וכתבו, או אחזו ככר והוציאוהו מרשות לרשות הרי אלו פטורין", עכ"ל.

וכתב על זה בלחם משנה, פסק כר' יהודה בדף צ"ג. ודלא כר"ש דבגמ' אמרינן שם לרבי שמעון תלתא מיעוטי כתיב: נפש תחטא, אחת תחטא, בעשותה תחטא, חד למעוטי זה עוקר וזה מניח, וחד למעוטי זה יכול וזה יכול, וחד למיעוטי זה אינו יכול וזה אינו יכול, ור"י חד למעוטי זה עוקר וזה מניח, וחד למעוטי זה יכול וזה יכול וחד למעוטי יחיד שעשה בהוראת ב"ד, ור"ש יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב, ע"כ.

וקשה דכיון דרבינו פסק כר"י הו"ל לפסוק דיחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור והוא פסק בפ"ג מהלכות שגגות דיחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב, שכתב שם וכן אם הורו ועשו מיעוט הקהל על פיהם ונודעה חשגה חרי ב"ד פטורים, ואלו המיעוט שעשו חייבים וכן אחד ואחד מביא חטאתו, ע"כ.

נראה דפסק כחכמים דפליגי עלי דר"י בריש חוריות, וא"כ איך פסק כאן כר"י, דהא אי' לר' יהודה הוי ס"ל לא מתוקם סברתיה כלל דאיהו מוקי חד למעוטי יחיד שעשה בהוראת ב"ד, ונ"ל לתרץ וכו'...

והנה לא אביא כאן כל הפלפל שתירץ ואחרים הקשו עליו ותירצו באו"א ועוד קמו אחרים והקשו על השניים וכו',

חג החגים י"ט כסלו - וישב - תהא שנת אראנו נפלאות 25

[וקצתם חובאו ברמב"ם הוצאות קאפח עייש"ב] והרבה דיו נשפך ע"ז ולע"ד יכולים לתרץ בפשיטות ובלי פלפולא.

דהנה איתא בשבת דף ג' ע"ב, תניא ר' אומר מעם הארץ בעשותה העושה את כולה ולא העושה את מקצתה יחיד ועשה אותה חייב שניים ועשו אותה פטורין.

ורבינו פירש בפיה"מ שמוזה למדין שני חדינים בין זה עוקר וזה מניח, ובין זה יכול וזה יכול וכמו שכולם יחדיו כאן, וא"כ סבר רבינו כר' ולא כר"י.

וז"ל רבינו בפרק א' משנה א': "ועל שלשה יסודות בנויה מסכת זו... והיסוד השני אם התחיל אדם מלאכה בשבת ולא גמרה, ובא אדם אחר וגמר אותה המלאכה גמר שאלו עשאו הראשון חיתה מלאכה גמורה, הרי שניהם פטורים, לפי שלא נשלמה המלאכה אלא משניהם יחד, ולא עשה אדם מהם מלאכה גמורה, וזהו מה שאומר התלמוד יחיד העושה את כולה ולא העושה את מקצתה, כגון שכתב שמעון א' ביום השבת, ובא ראובן ב, אע"פ שנגמר השם ע"י שניהם יחד שהוא שתי אותיות שהיא שיעור הכותב הרי שניהם פטורין, וכו'.

ובפ"י משנה ה' כתב רבינו [על מה שכתוב במשנה המוציא ככר לרשות הרבים חייב, הוציאוהו שנים פטורין, ואם לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים חייבין ור"ש פוטר], (ורבינו לא הביא ד"ה) "חשמי"עך בחלכה זו הכלל שביארנו בפרק ראשון ממסכת זו, והוא, שאם לא נגמרה המלאכה אלא ע"י שנים הרי הם פטורים, העושה את כולה ולא העושה את מקצתה ור"ש אומר ואפילו אין אחד יכול להוציאו כיון שנשתתפו בעשייתה שנים הרי אלו פטורין ואין הלכה כר"ש, עכ"ל.

הרי חן ביד החזקה, והן בפיה"מ"ש כתב רבינו ששניהם, זה עוקר וזה מניח, או שעשו שניהם כל המלאכה יחדיו וזה יכול וזה יכול ילפינן מהברייתא המובא בדף ג' הנ"ל (ודלא כמו שפירשו התוס' שמה ד"ה בעשותה).

שונות

הסיבוב ב"בואי בשלום" (גליון)

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן
≈ ר"מ במתיבתא ≈

בקשר עם מ"ש בגליון יו"ד (תקסו) עמ' 46 ע"ד הסיבוב לצד שמאל בבואי כלה הנח יש להעיר ממ"ש בסי דרכי חיים ושלום סי' תשעו וז"ל:

וכן בקבלת שבת שהופכים פניהם לצד מערב הי' פונה דרך צפון לצד מערב ואח"כ בחזרה מערב דרום מזרח כדי שיהי' כל פינות שאתה פינה לא יהיו אלא דרך ימין וכמבואר בשע"ת סי' תרעא בשם תולדות אדם למהר"ש אלגזי שדרך ימין חשוב מזרח צפון מערב דרום".

ויש לציין גם במ"ש בשו"ת או"ח להצ"צ בארוכה ע"ד הדלקת נרות חנוכה במה שמדליק מצד השמאל כו' אם שזה הוא ג"כ פינות לדרך ימין כו'.

~~~~~

ם = ת

הרב יהודה קעלער

≈ מח"ס צורת הבית עפ"י שיטת הרמב"ם ≈

בגליון יו"ד (תקס"ו) שואל התי י.ס. מהו הפשט במה שכתוב באור התורה על ני"ך ח"א ע' קפ"ג אודות רבינו בחיי ס"פ נח (יא, ו) וזלח"ק: "בחיי סוף פרשת נח לסרבה המשרה שחשבון מ"ם סתומה ת"ר לא כיון בחחשבון, מה גם כי מ"ם סתומה אינו מוכרח שהוא ת"ר עכלה"ק.

ו"ל כי מה שכתוב שחשבון מ"ם סתומה ת"ר יש לפרשו בשתי פנים: א) מ"ם סתומה גמטריא ת"ר, ב) והוא העיקר, שאחר אות תי"ו שעולה 400, אותיות הסופיות מנצפ"ך עולות עד תת"ק.

וע"ז כותב רבינו דלאופן הראשון לא כיון בהחשבון, כי מ"ם סתומה עולה רק תקצ"א 591, ולאופן השני הוא לאו דוקא, לפי שחשבון יכול להיות בשני אופנים: א) עפ"י סדר האותיות, אזי ד = 500, ס = 600, ו = 700, פ = 800, צ = 900, או הסדר המקובל הוא מנצפ"ך, ואזי מ"ם סתומה היא רק 500, ודו"ק.

הקשר בין ג' הגאולה

שמואל טענבוים
≈ תלמיד בישיבה ≈

בקונטרס טי-יו"ד כסלו ש.ז. מובא בתחילתו: "ולחעיר, שבכל ג' הגאולות דרבותינו נשיאינו - גאולת אדמו"ר הזקן בטי כסלו, גאולת אדמו"ר האמצעי ביו"ד כסלו, וגאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר ב"ב תמוז - אמרו בעלי הגאולה פסוק זה ביום שנגאלו", וראה שם בארוכה.

ויש לחוסף עוד ע"ד חרמו וכו', שאנו רואים במוחש שבכל ג' הגאולות הנ"ל קשורים עם בי ימים, בנוגע לייט כסלו כמו שכתוב ב"היום יום" שזה הי' לפנות ערב, וכידוע הסיפור בארוכה שהי' בבית וכו', ולפועל עושים ההתוועדות בין י"ט לכ"ף, ז.א. שיש בי הימים י"ט וכ"ף כסלו.

ובנוגע ליו"ד כסלו, הרי בפירוש מובא בהערה 61 שבקונט' הנ"ל בסופו וז"ל: "ולחעיר, שבשורת הגאולה דיו"ד כסלו באה בטי כסלו", ע"כ, נמצא מפורש שהבשורה הגיעה בטי כסלו שזה הי' יום הולדתו ויום הסתלקותו, והגאולה עצמה היתה בפועל למחרתו יו"ד כסלו, וכמבואר בארוכה בהמאמר שדווקא "לפי שהערב" שלו הוא יום ההילולא דבעל הגאולה".

וילהעיר שבגאולת אדמו"ר הזקן, היתה גאולתו דווקא כן ביום החילולא, של רבו הרב המגיד, וכמו שמזכיר בפירוש בהאגרת שלו (הידועה).

ובנוגע לייב תמוז, הרי ג"כ ידוע שהבשורה לפועל היתה ג"כ ביום חולדתו י"ב תמוז, אבל מפני סיבה, לפועל היתה גאולתו למחרתו י"ג תמוז.

[וילהוסוף] שכל ג' ימי הגאולות קשורים עם יו"ד - עשירי קודש - י"ט כסלו, יו"ד כסלו, י"ב תמוז].

~~~~~

הערה בתהלים

נטע שלמה וילהלם
≈ ירושלים עיה"ק ≈

ב"שיר של יום" ביום שישי אומרים את מזמור צ"ג שבתהלים "חשם מלך גאות לבש וגו'", וביום השבת קודש אומרים את מזמור צ"ב שבתהלים "מזמור שיר ליום השבת".

ולכאורה יש לחקשות מדוע בספר תהלים עצמו הסדר הוא שמזמור צ"ב הוא "מזמור שיר ליום השבת", ואילו המזמור שלאחרי זה הוא צ"ג "חשם מלך גאות לבש וגו'", הרי הסדר בבריאתו של עולם הי' להיפוך, וכמו שאומרים לפועל ב"שיר של יום"?

ואבקש מקוראי הגליון ביאור בזה.

* * * * *

לזכות
הת' יוסף יצחק שי' הלבפשטאם
לרגל יום הולדתו
ביום א' כ"ב כסלו
ה' תהא שנת אראנו נפלאות
ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

לשנת הצלחה בגו"ר
ולהתקשרות לכ"ק אדמו"ר שליט"א
אילנא דחיי

*

נדפס ע"י
חברי המערכת שיחיו

לזכות

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו שליט"א

נשיא דורנו

לארבעים שנה לנשיאותו הרמה

*

נדפס ע"י

הרה"ת ר' זאב מאיר וזוגתו מרת דבורה חי' רייזיל שיחיו

ובנם אהרן שיחי

קדנר

■ ■ ■ ■ ■

לזכות

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו שליט"א

נשיא דורנו

לארבעים שנה לנשיאותו הרמה

*

נדפס ע"י

הרה"ת ר' כתריאל וזוגתו מרת עלשא שיחיו

ובנם בן ציון שיחי

שם-טוב

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

נשיא דורנו

לאריכות ימים ושנים טובות מתוקות ושמחות

*

ויהי רצון שיראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו
ומכלל ישראל וינהיג את כולנו מתוך בריאות הנכונה,
ונזכה בקרוב ממש לביטול גזירת "מיהו יהודי",
ושיתקיים **דידן נצח בכל**, עד לדידן נצח הכללי -
ונזכה בקרוב ממש לעלות, כל בניי שליט"א,
קוממיות לארצינו הקדושה, ומלכנו בראשינו,
בהתגלות מלך המשיח - נאו!

*

שירותי מחשב ותכנת סדר הדפוס "סדרית" - באדיבות
 MIDWOOD COMPUTER CENTER
מרכז המחשבים של חסידי חב"ד בברוקלין
1634 Coney Island Ave. Booklyn N.Y. (718) 692-2211